

OP ZOEK NAAR WINTERVERBLIJVEN VAN LAATVLIEGERS

Telemetrisch onderzoek in het najaar rond Castenray

Paul van Hoof (Bureau Natuurbalans)

Thijs Molenaar (Regelink Ecologie en Landschap)

Kyllian van Breemen (stagiair)

Jan Jeucken (vrijwilliger)

Regelink

Ecologie & Landschap

In opdracht van

provincie limburg
gesubsidieerd door de Provincie Limburg

- **Inleiding**
- **Methode**
  - Zenderen
  - Volgen
- **Resultaten & conclusies**

Regelink
Ecologie & Landschap

natuur
BALANS

limes
DIVERGENS

Kerkzoldertellingen Noord-Limburg

**Tellingen sinds 1986:
32 jaar!**

Kerkzoldertellingen Noord-Limburg

**Tellingen sinds 1986:
32 jaar!**

Uitvliegers Castenray

ca. 100 uitvliegers 20 jaar geleden
naar > 200 nu

Zoldertellingen Castenray vanaf 1986

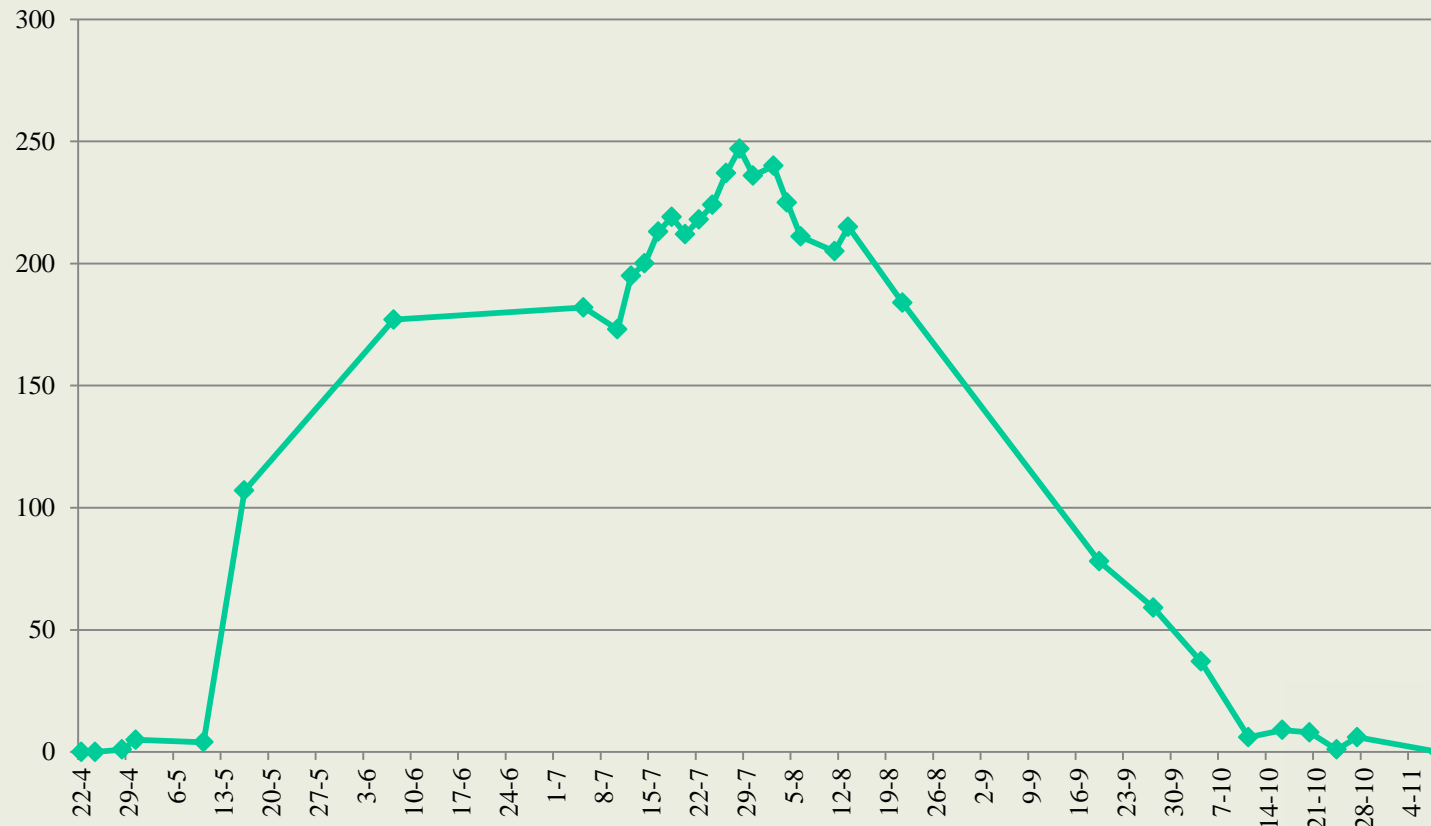

- Gemiddeld 25 – 30 dieren
- Dieren verstoppt!?

Uitvliegers kerk Castenray 2015

Verloop uitvliegende laatvliegers

Onderzoeksvragen:

- Waar liggen de winterverblijfplaatsen van de kolonie laatvliegers?
- Waar liggen de paarverblijfplaatsen van de soort?
- Worden andere verblijfplaatsen dan de kerk gebruikt?
- Wat is het terreingebruik (foerageergebied en vliegroutes) in het najaar?

Plan van aanpak

- Laatvliegers zenderen
- Zo lang mogelijk volgen
- Nieuwe verblijfplaatsen controleren
- In de tussentijd: zo veel mogelijk data verzamelen over terreingebruik en activiteit

Vangen

Beschrijven

Voldoende gewicht
Geslacht
Leeftijd
Wel / geen jong gehad

Zenderen

Volgen van vleermuizen

- Drie volgauto's
- 's nachts volgen

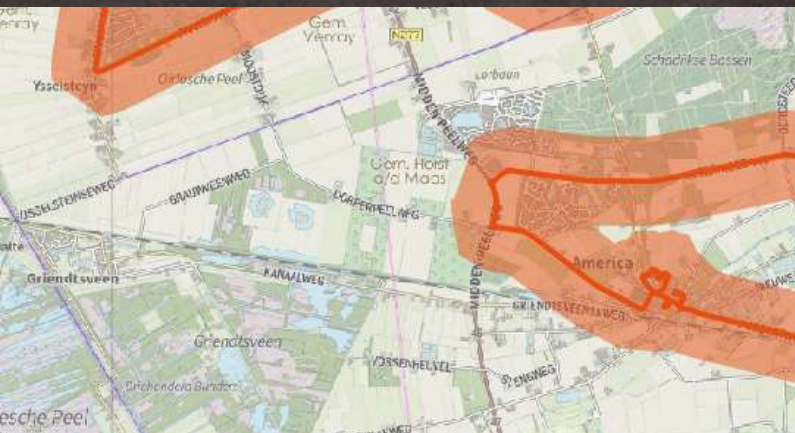
Volgen van vleermuizen

- Overdag bekende verblijfplaatsen checken
- Uitpeilen van de vleermuizen
- Beschrijving verblijfplaats
- Bewoners informeren
- 's Avonds posten
- Vleermuis kwijt? -> zoeken

Zoeken

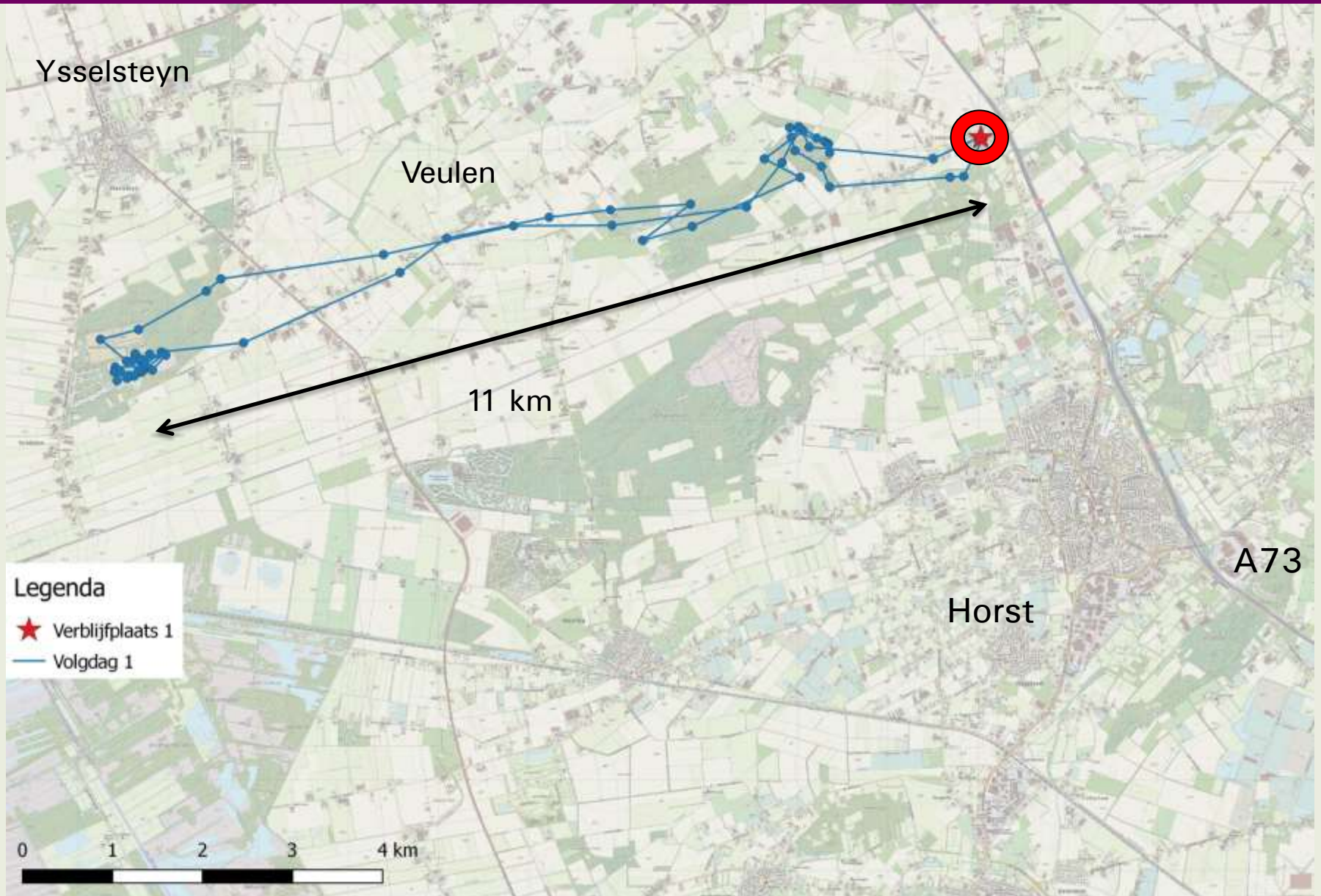

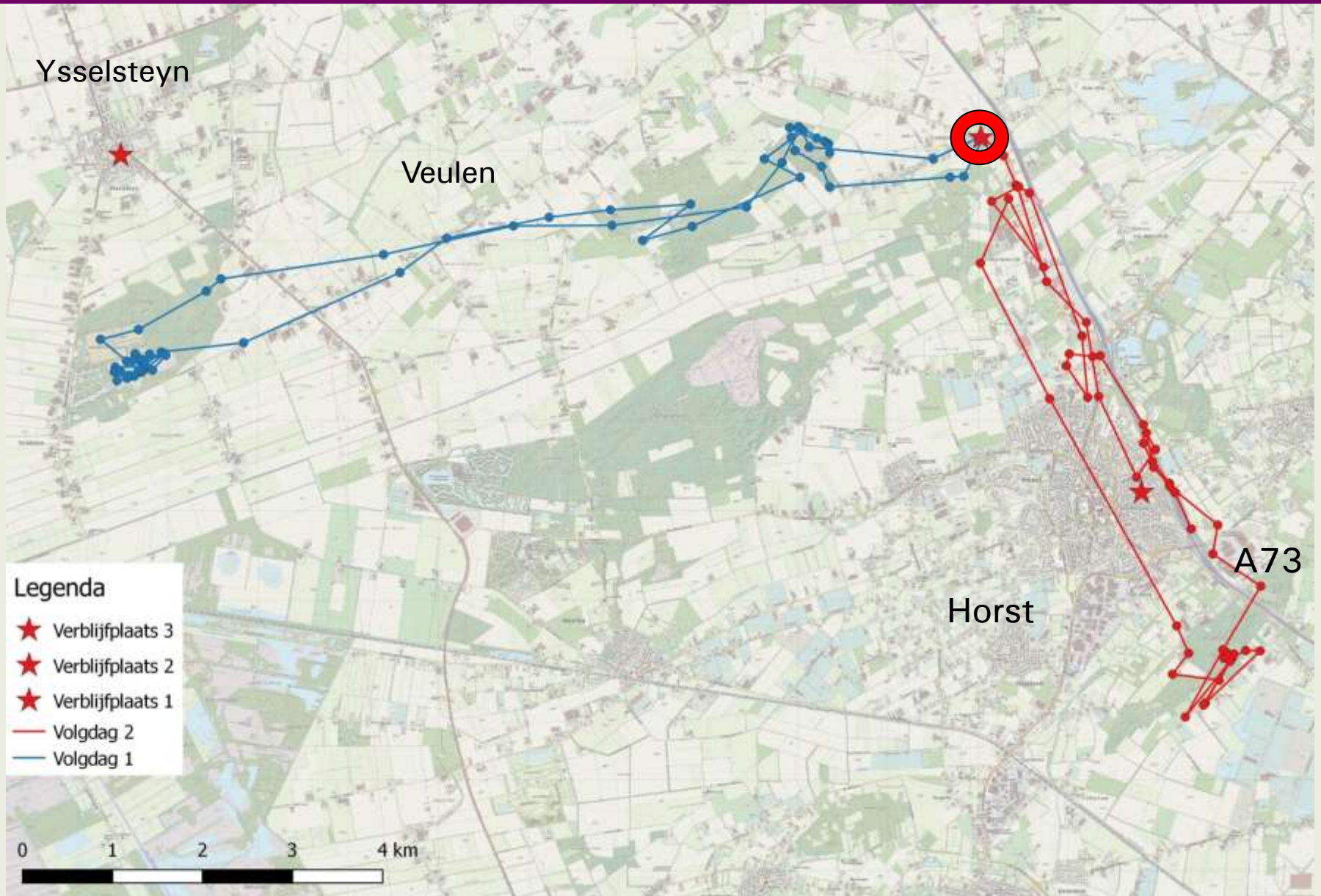
16 dieren gevolgd

- Gemiddeld zijn de dieren 36 dagen gevolgd
- Maximum is 46 dagen (tot laatste verplaatsing)
- Veel nieuwe verblijfplaatsen: 40!
- Veel verhuizingen, vaak lokaal
- 3 dieren kwijtgeraakt, waarvan 1 terug gevonden met vliegtuig
- Veel verschil in gedrag door individuen

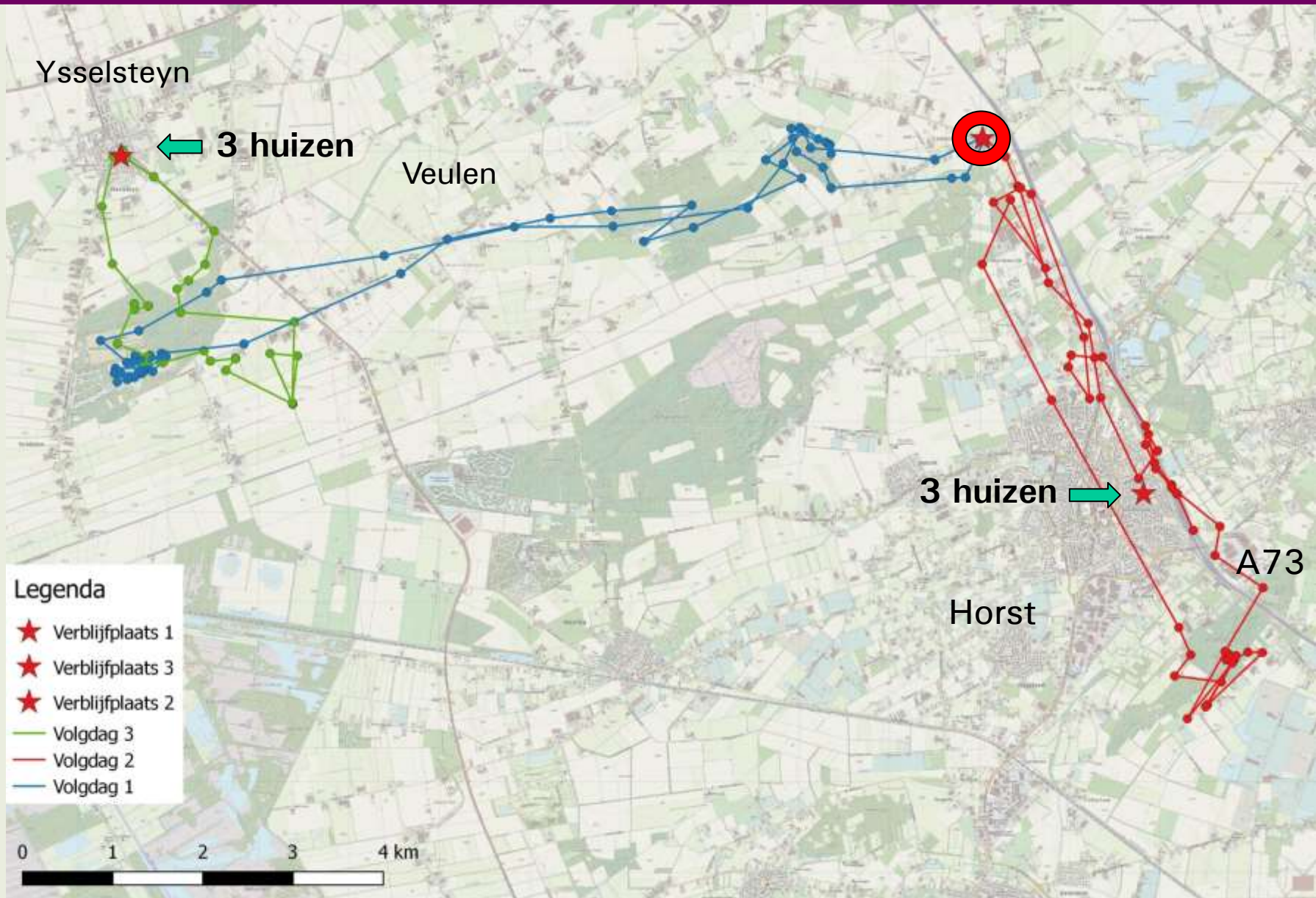
Enkele dieren in detail, dier 12

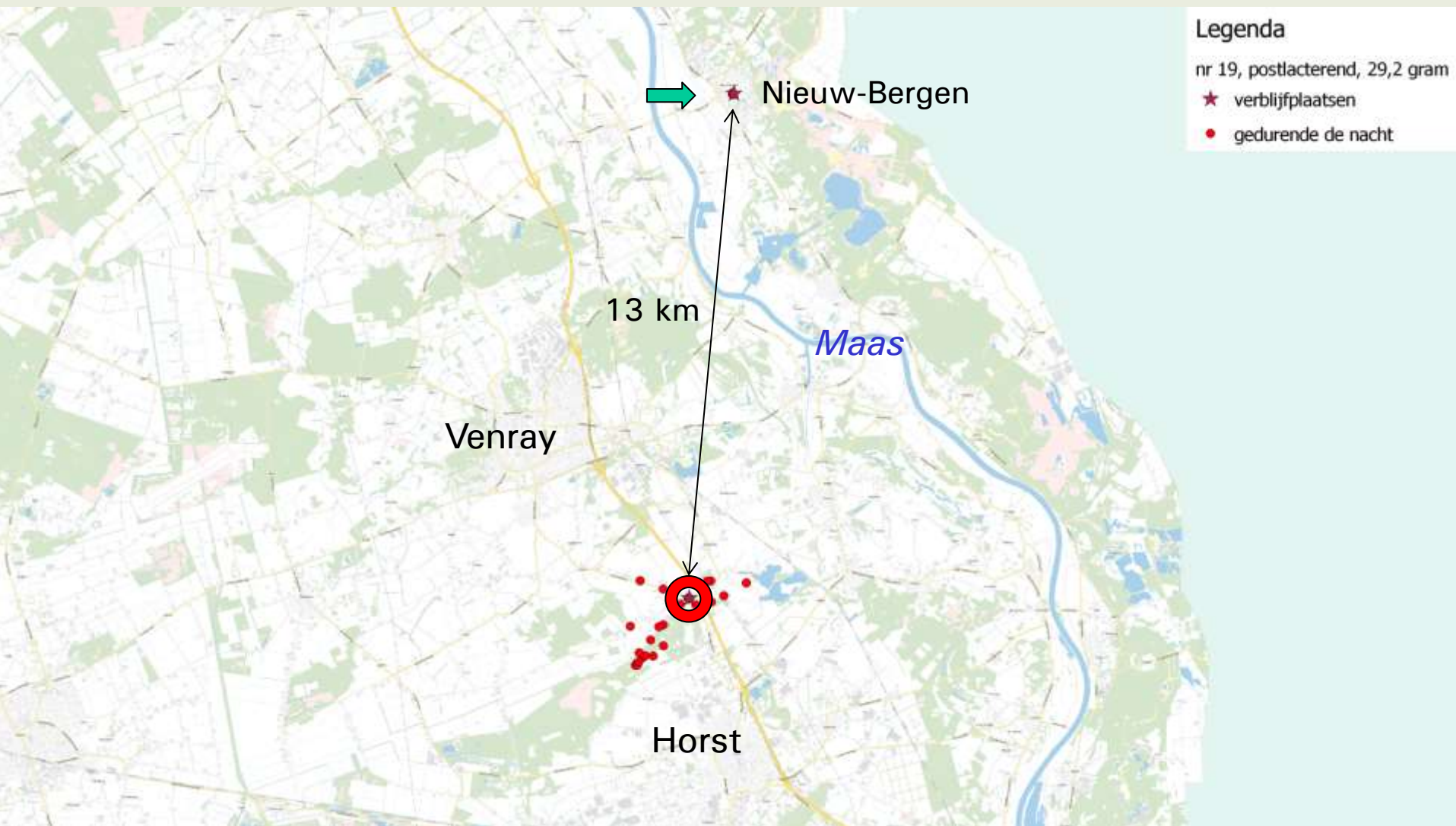
Enkele dieren in detail, dier 12

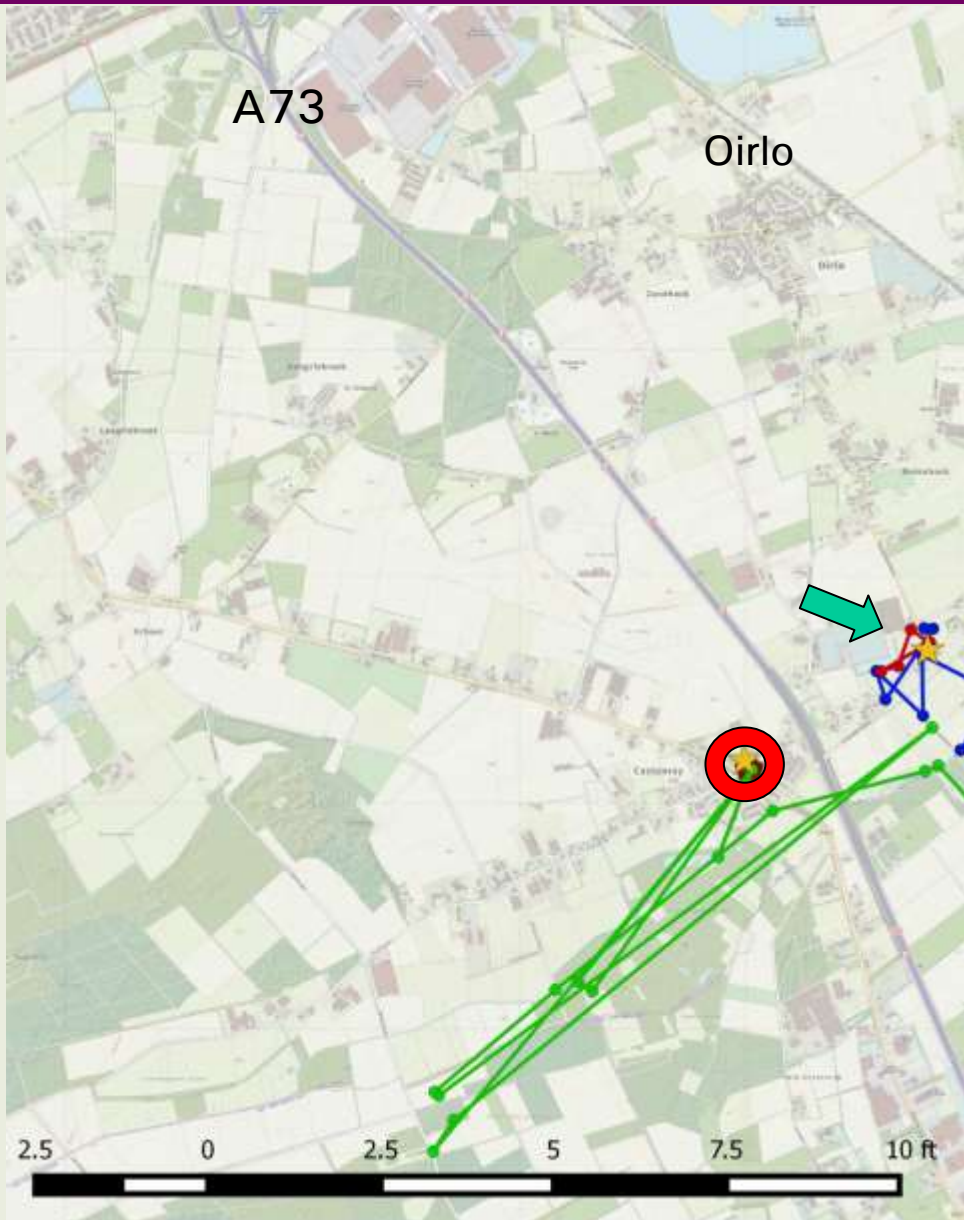
Enkele dieren in detail, dier 12

Enkele dieren in detail, dier 17

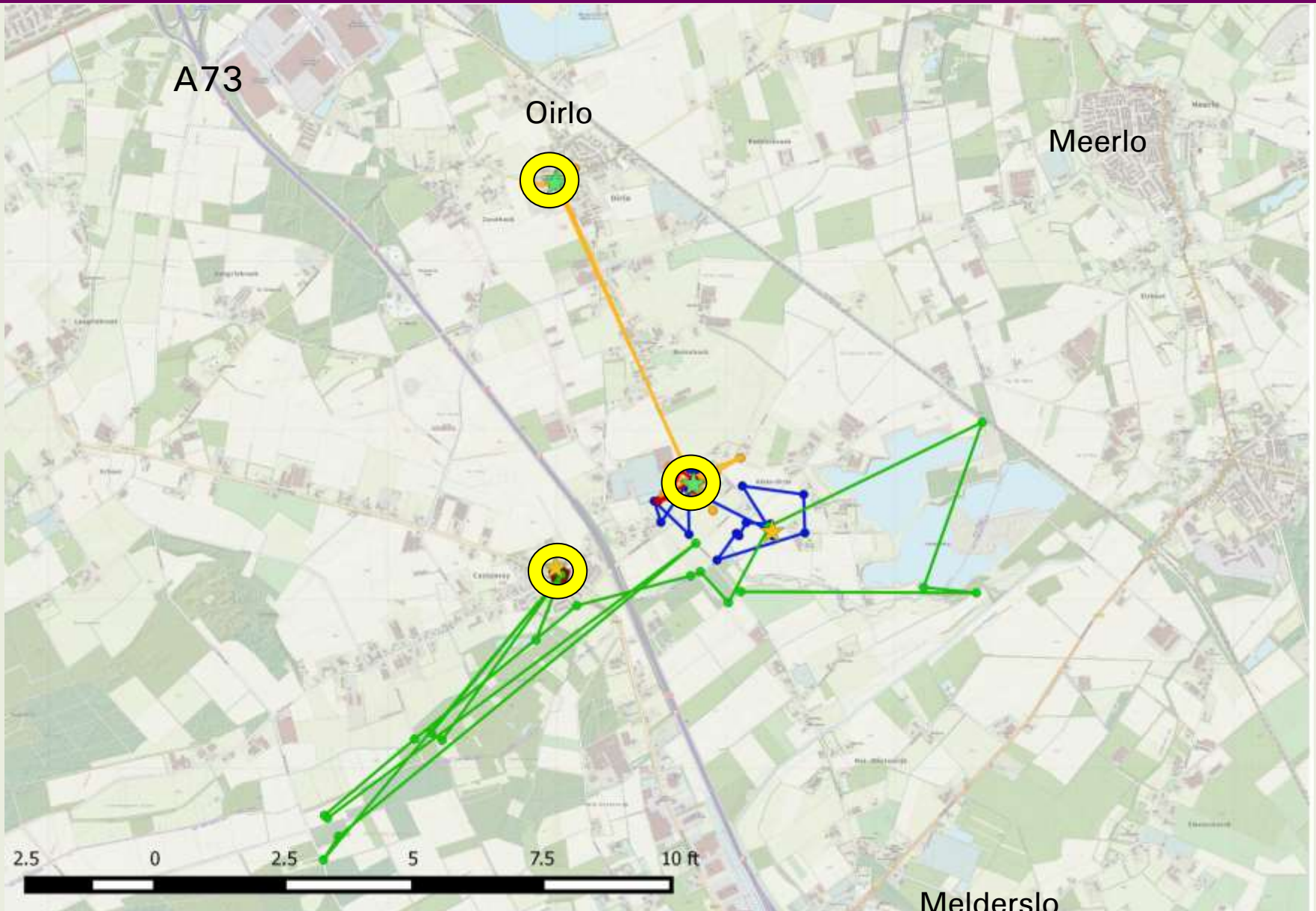

Enkele dieren in detail, dier 17

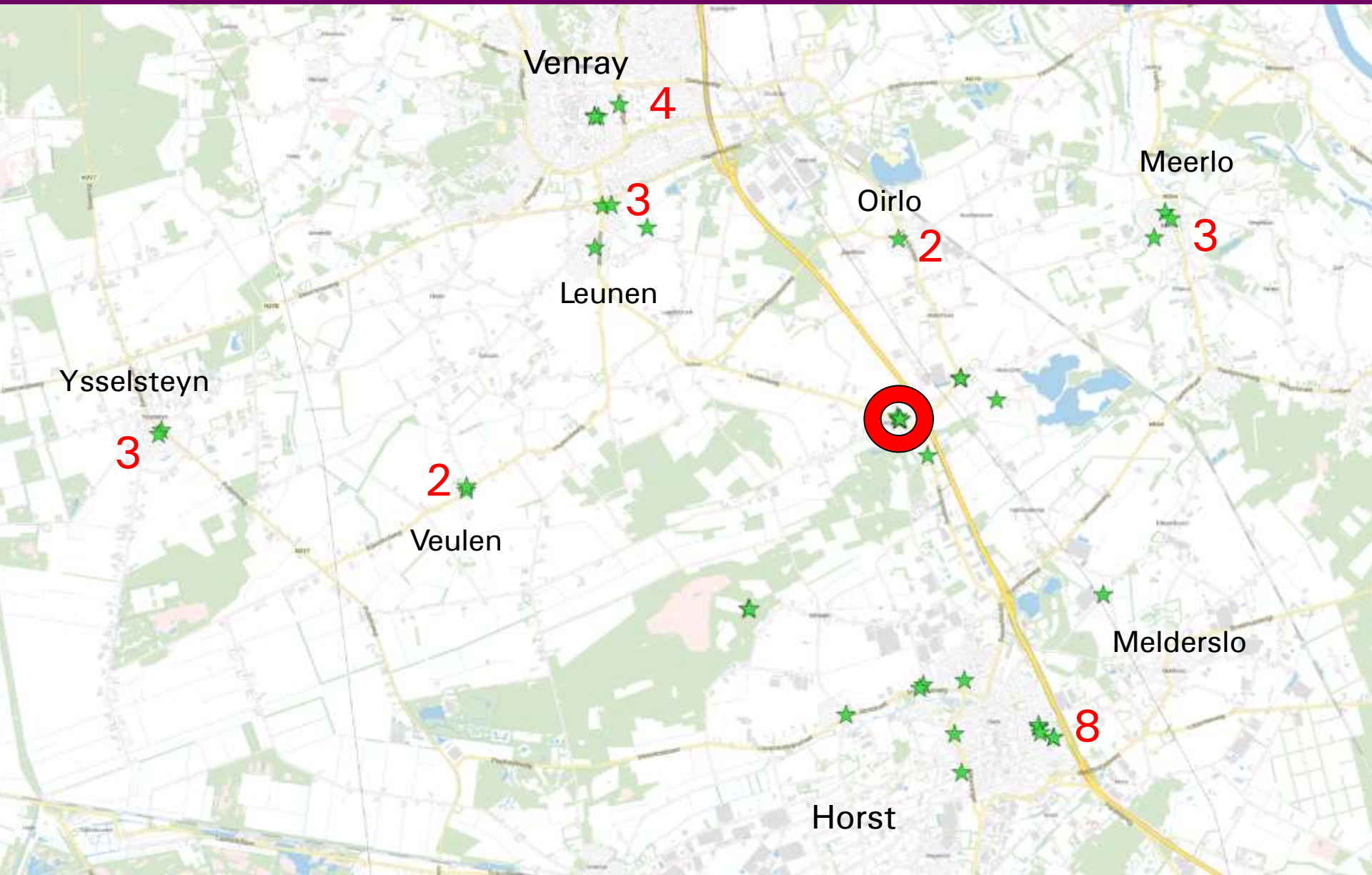

Melderslo

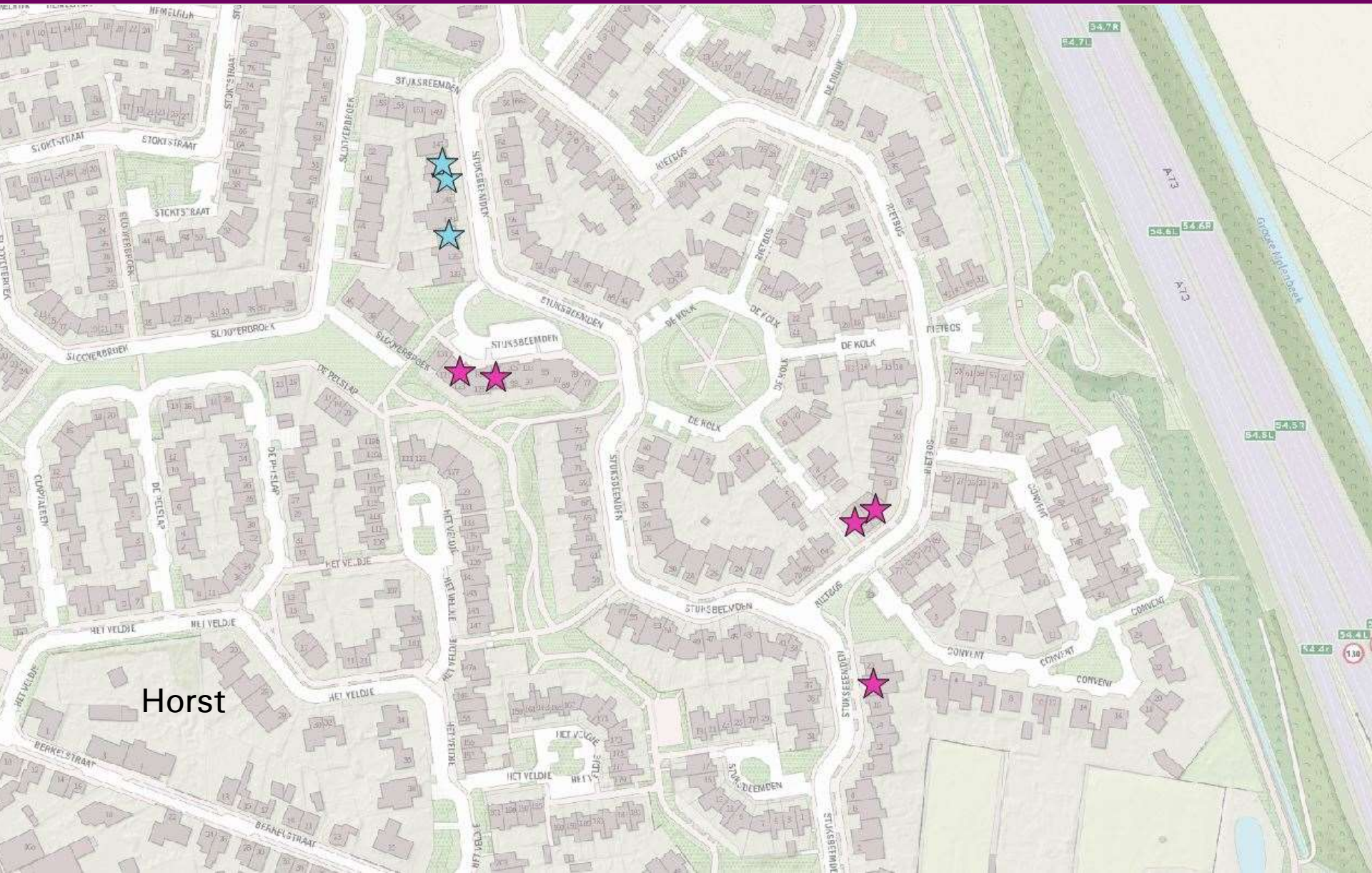
Paarverblijfplaatsen

Verblijfplaatsen

Verblijfplaatsen

Horst

Verblijfplaatsen

40 verblijfplaatsen (buiten kerk Castenra)

- 3 kerken (Meterik en Leunen voor lan
- 2 grotere gebouwen (appartementen
- 2 bedrijfspannen
- 2 bomen (1 individu)

40 verblijfplaatsen (buiten kerk Castenray)

- 3 kerken (Meterik en Leunen voor lange tijd, Veulen 1 dag)
- 2 grotere gebouwen (appartementencomplex)
- 2 bedrijfspannen
- 2 bomen (1 individu)
- Rest: 'gewone' huizen

31 'gewone' huizen

- 2 rijtjeshuizen (waarvan 1 hoek)
- 29 vrijstaand of twee-onder-een-kap

Verblijfplaatsen

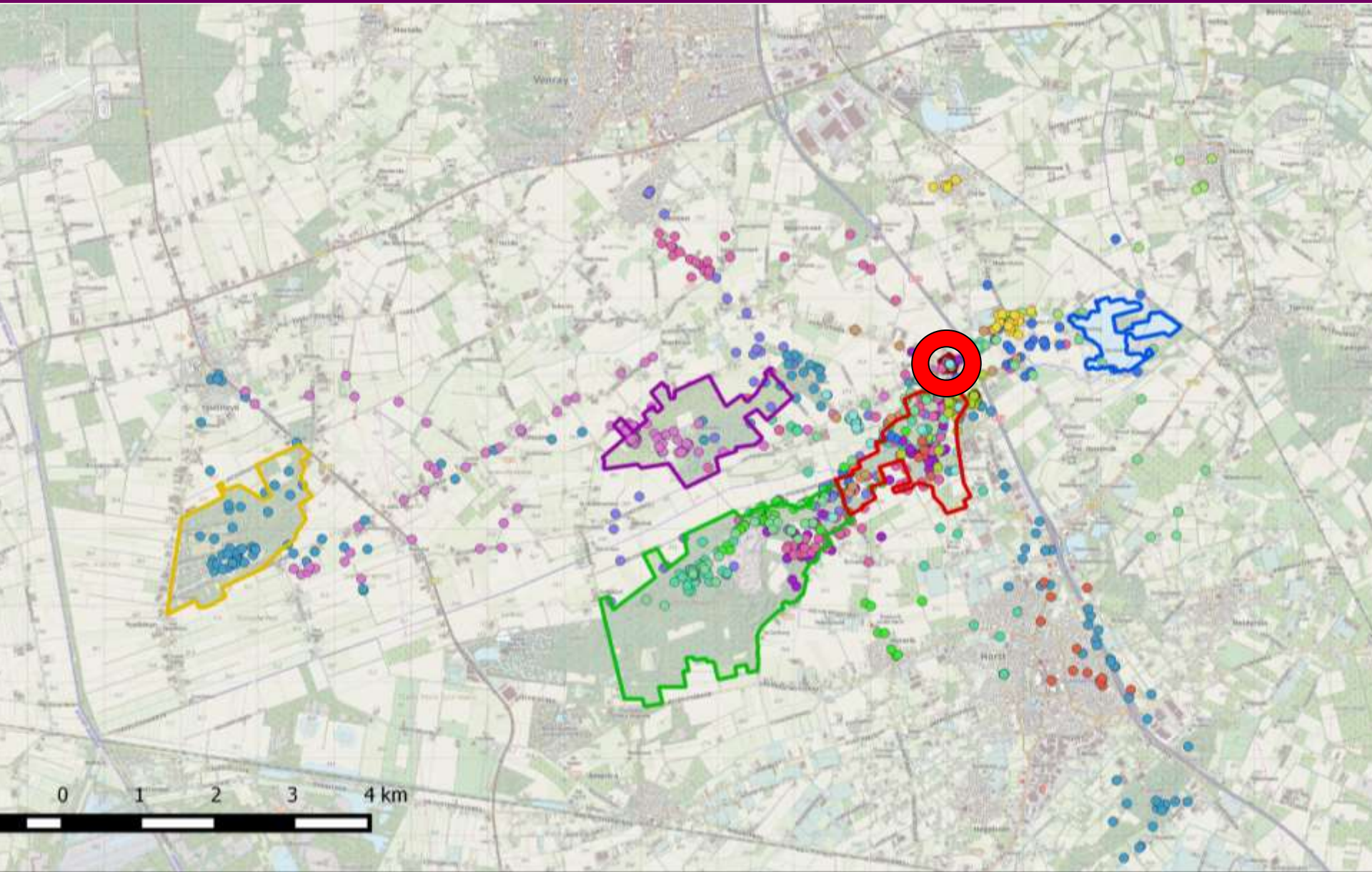

- Meerderheid onder dakpannen aan kopkant
- Dieren lijken bijna altijd alleen te zitten!
- Oude en nieuwe huizen (1927 – 2006)
- 90% heeft spouw (28 huizen)
- Meerderheid ge soleerd! (13 van 15 bekend)

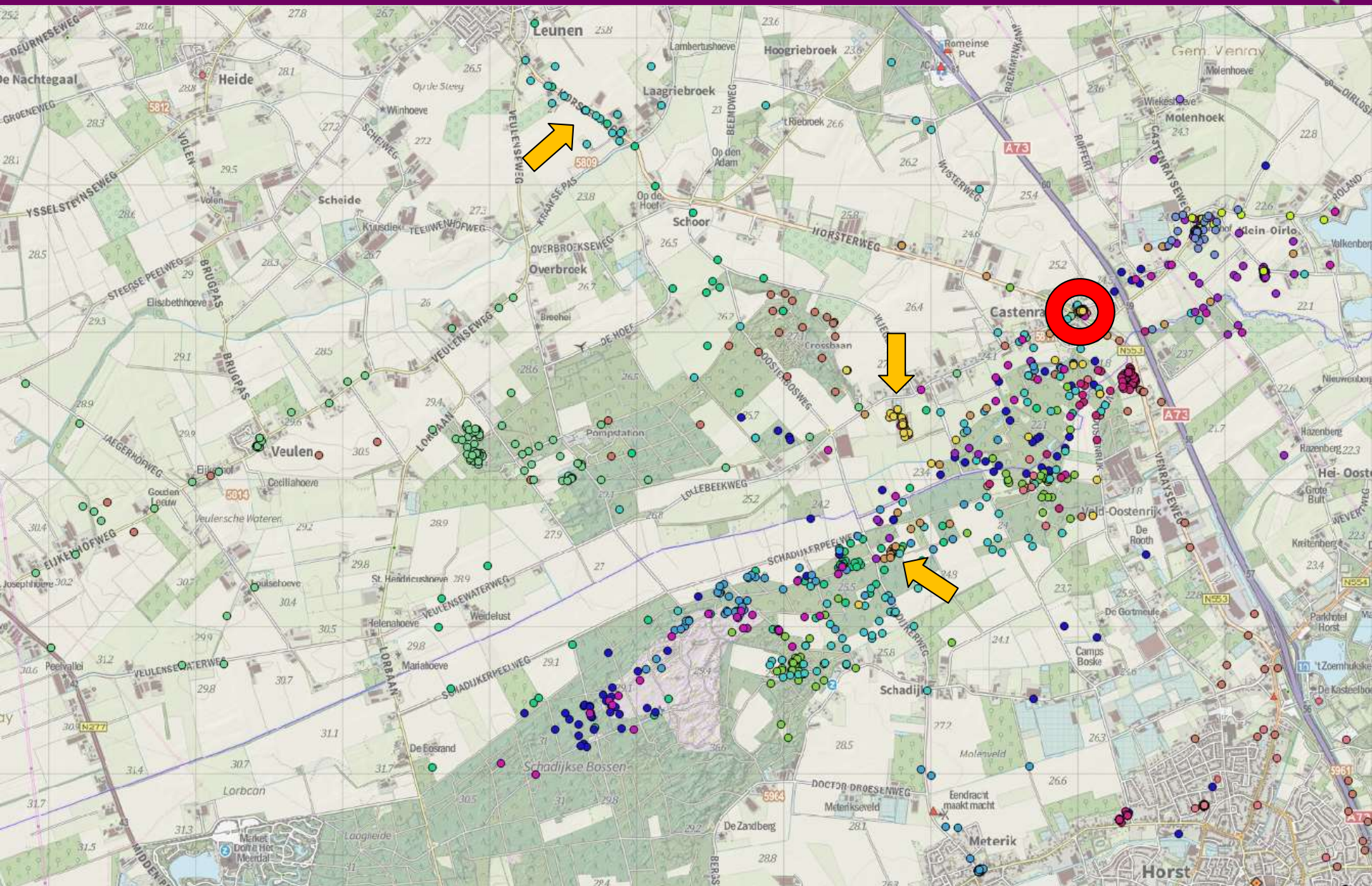
Let op: Dit geldt voor najaar!!!

Terreingebruik

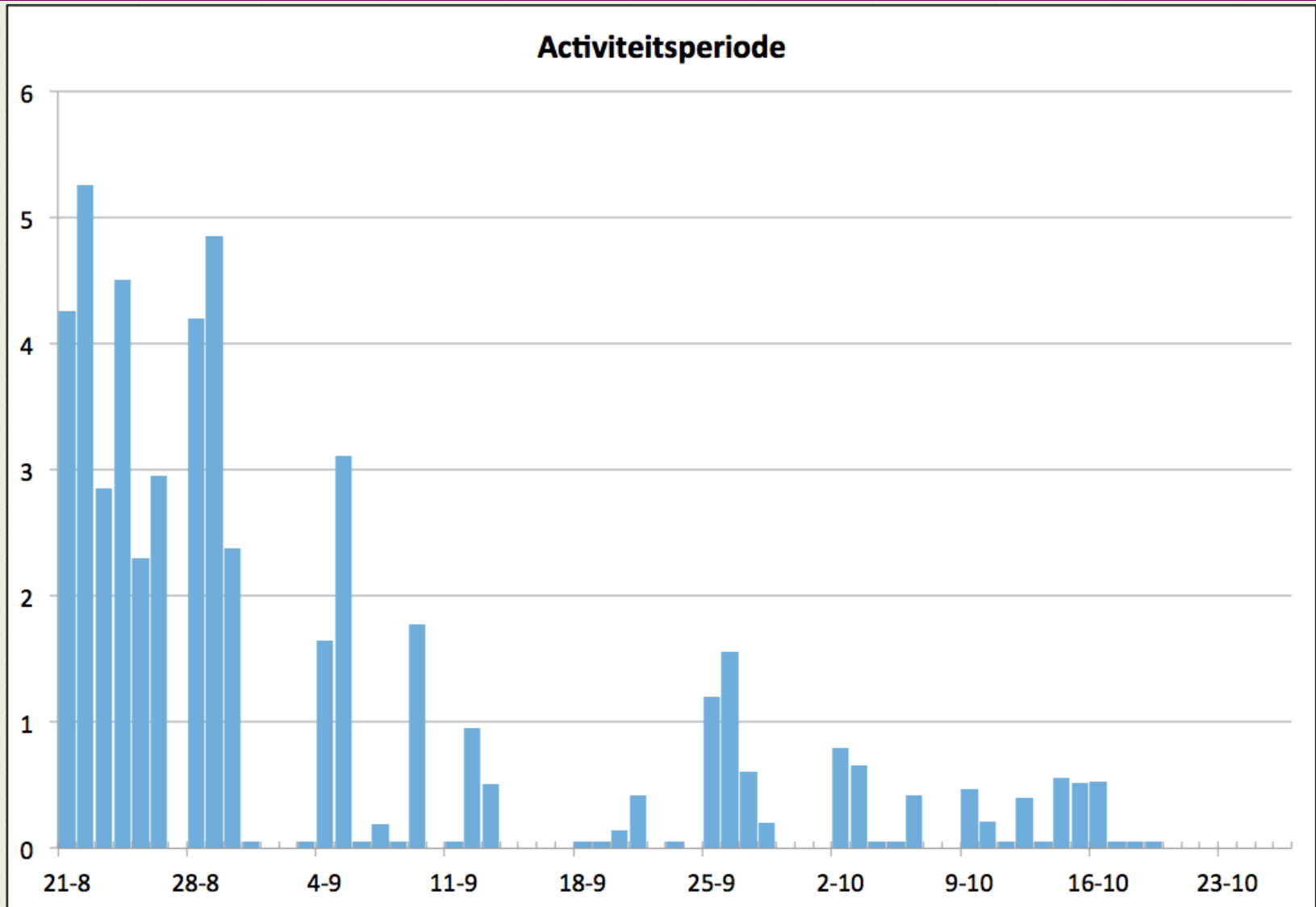
Terreingebruik

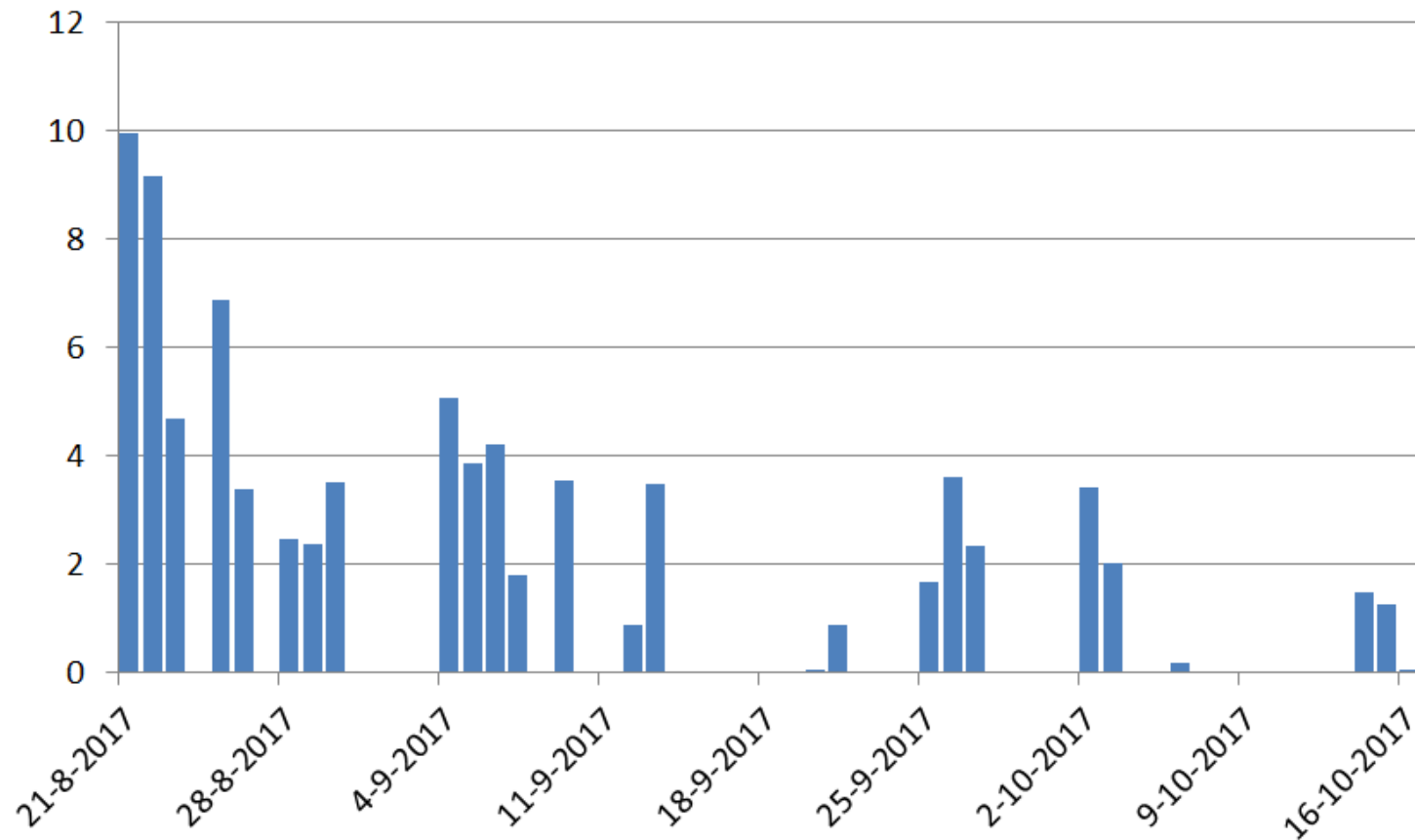
- Foerageren vooral in bos en aan bosranden
- Maar ook in open veld (akkers, heide)
- Ze volgen graag lanen (verbindingswegen)
- Steken makkelijk open veld en snelweg over

Activiteit

Maximale afstand van verblijfplaats tot de foerageerplaats in km

Conclusies

- Laatvliegers verspreiden zich in het najaar
- 40 nieuwe verblijfplaatsen!
- 2 – 7 verblijfplaatsen per individu (gemiddeld 4)
- Ze lijken meerdere plekken af te gaan tot ze 'tevreden' zijn
- Activiteit neemt sterk af, dus blijven ze daar?
- Onduidelijk of winterverblijfplaatsen zijn gevonden
- Paarplaatsen gevonden, netwerk?

Aanknopingspunten voor verder onderzoek!

Bedankt voor de aandacht!